

Katedra Teorii i Filozofii Prawa

Wykładowca: dr hab. Marzena Kordela

OPISU MODUŁU KSZTAŁCENIA (SYLABUS)

dla przedmiotu *Podstawy prawoznawstwa i logiki prawniczej* na kierunku *Prawno-ekonomicznym*

I. Informacje ogólne

1. Nazwa modułu kształcenia:
Podstawy prawoznawstwa i logiki prawniczej
2. Kod modułu kształcenia:
10-PPLP-pe1-s
3. Rodzaj modułu kształcenia (obowiązkowy albo fakultatywny):
Obowiązkowy
4. Kierunek studiów:
Prawno-ekonomiczny
5. Poziom studiów (I lub II stopień albo jednolite studia magisterskie):
I stopień
6. Rok studiów:
I
7. Semestr (zimowy lub letni):
Semestr zimowy
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin:
30 godzin wykładu
9. Liczba punktów ECTS:
5

10. Imię i nazwisko, tytuł lub stopień naukowy, adres e-mail wykładowcy lub osoby prowadzącej zajęcia:

Dr hab. Marzena Kordela (kordela@amu.edu.pl)

11. Język wykładowy:

Język polski

II. Informacje szczegółowe

1. Cel modułu kształcenia:

Wyposażenie studentów w elementarną terminologię prawną, prawniczą oraz logiczną oraz umiejętność poprawnego stawiania i rozstrzygnięcia problemów na elementarnym poziomie porządku prawnego i jego stosowania

2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują):

Elementarne wiadomości z logiki znajdujące się w zakresie nauczania matematyki we wszystkich typach szkół średnich (poziom obowiązkowy bez względu na profil klasy) oraz wiedza o prawie wchodząca w skład przedmiotów typu propedeutyka wiedzy o społeczeństwie.

3. Efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych dla modułu kształcenia i odniesienie do efektów kształcenia dla kierunku studiów:

Nazwa modułu (przedmiotu) kształcenia: <i>Podstawy prawoznawstwa i logiki prawniczej</i>		
Symbol efektów kształcenia:	Po zakończeniu modułu (przedmiotu) i potwierdzeniu osiągnięcia efektów kształcenia student potrafi:	Odniesienie do efektów kształcenia dla kierunku studiów:
PPiLP_W01	Posiada należyłą wiedzę z podstaw semiotyki. Zna terminologię semiotyczną (m.in. znaku, ról semiotycznych wypowiedzi, nazwy, definicji, zdania i innych). Potrafi odróżnić poszczególne typy w ramach określonych całości: definicji, zdań, nazw, sposobów porządkowania elementów zbiorów.	K_W01 K_W06 K_W09
PPiLP_W02	Ma należyłą wiedzę ze sfery typów funktorów prawdziwościowych i ich relacji z odpowiadającymi im wyrazami (wyrażeniami) języka powszechnego. Wie, jakie są podstawowe prawa myślenia.	K_W01 K_W06 K_W09

PPiLP_W03	Wie, czym charakteryzuje się wnioskowanie i jakie są jego rodzaje. Wie, jakie typy operacji inferencyjnych zastosować do rozstrzygnięcia danych typów problemów. Zna różnice między wnioskowaniami dokonywanymi na zdaniach a tymi, które oparte są na normach.	K_W01 K_W06 K_W09
PPiLP-W04	Posiada wiedzę z zakresu podstawowych kategorii charakteryzujących prawo i jego stosowanie. Potrafi wykazać prawność norm postępowania i wie, w jaki sposób są porządkowane w system.	K_W01 K_W03
PPiLP-W05	Potrafi wyróżnić podstawowe typy tworzenia prawa i zna budowę efektu aktu stanowienia. Potrafi scharakteryzować podstawowe akty w systemie i wskazać na ich wzajemne powiązania.	K_W04
PPiLP-W06	Posiada należyłą wiedzę na temat przekładu przepisów na normy postępowania. Zna podstawowe typy wykładni oraz wnioskowań prawniczych	K_W06
PPiLP-W07	Potrafi odróżnić akt tworzenia od aktu stosowania prawa. Wie, jaką strukturę ma stosunek prawny i jakie są jego elementy. Potrafi odróżnić typy stosunków prawnych. Posiada elementarną wiedzę na temat relacji systemu prawa do innych systemów normatywnych.	K_W06
PPiLP_U01	Potrafi odróżnić poszczególne kategorie semiotyczne wraz z podaniem uzasadnienia dla danych kwalifikacji. Potrafi oddzielić sferę poziomu formalnego wyrażen (semiotyka) od sfer poziomu języka powszechnego (kategorie nieostrości, niejednoznaczności i niejasności terminologicznej). Używa poprawnie terminologii logicznej.	K_U06
PPiLP_U02	Potrafi wskazać na różnice w statusie semiotycznym poszczególnych wyrażen: nazw, zdań, definicji, funktorów. Potrafi wykazać błędy w formułowaniu poprawnych egzemplarzy wyrażen.	K_U06 K_U013
PPiLP_U03	Potrafi przyporządkować wyrażeniom języka powszechnego odpowiadające im kategorie semiotyczne. Potrafi wskazać na relacje między nimi i na konsekwencje niepoprawnych zastosowań.	K_U06 K_U012
PPiLP_U04	Potrafi odtworzyć schemat konkretnego wnioskowania z kategorii wnioskowań prawniczych i wskazać, jakiego rodzaju uzasadnienia (logiczne, instrumentalne, aksjologiczne) leżą u jego podstaw.	K_U06 K_U08 K_U011
PPiLP_U05	Potrafi określić daty skrajne obowiązywania aktu normatywnego. Odróżnia cechy normy prawnej od cech np. norm moralnych, religijnych, obyczajowych. Potrafi wskazać genezę normy prawnej.	K-U01 K_U04
PPiLP_U06	Potrafi wskazać kategorie przepisów ze względu na budowę aktu normatywnego. Odróżnia język prawny od prawniczego. Potrafi wskazać typy sankcji prawnych.	K_U01 K_U05
PPiLP_U07	Potrafi dokonać elementarnego aktu wykładni prawniczej oraz uzasadnić – przy użyciu reguł kolizyjnych – obowiązywanie jednej z niezgodnych norm systemu. Potrafi podać elementy konkretnego stosunku prawnego.	K_U01 K_U02
PPiLP_K01	Ma kompetencje do posługiwania się poprawnie terminologią semiotyczną. Oddziela poziom formalny języka od poziomu jego użycia. Ma kompetencje do konstruowania różnych typów definicji i uzasadniania ich błędności.	K_K12 K_K07 K_K10
PPiLP_K02	Posiada kompetencje do przekładania wyrażen języka powszechnego na wyrażenia języka symbolicznego. Odróżnia poziom języka przedmiotowego i poziom metajęzykowy.	K_K08
PPiLP_K03	Posiada kompetencje do przeprowadzenia poprawnego wnioskowania o charakterze prawniczym. Wyodrębnia reguły inferencyjne jako konieczny składnik reguł egzegezy tekstu prawnego.	K_K12
PPiLP_K04	Posiada kompetencje do odróżniania działania prawa na poziomie jego tworzenia i stosowania. Ma kompetencje do znajdowania oznak obu porządków, np. w postaci norm konkretnych i indywidualnych oraz abstrakcyjnych i generalnych.	K_K05

PPiLP_K05	Ma kompetencje do właściwego wskazania kryteriów zastosowania poszczególnych reguł wykładni oraz wnioskowań prawnych. Ma kompetencje do używania stosownych elementarnych reguł kolizyjnych.	K_K08 K_K10
PPiLP_K06	Posiada kompetencje do wskazywania charakterystycznych ze względu na typy stosunków prawnych dziedziny prawa i posiada możliwość do przewidzenia ich struktur.	K_K08

4. Treści kształcenia:

Nazwa modułu (przedmiotu) kształcenia: <i>Podstawy prawoznawstwa i logiki prawniczej</i>		
Symbol treści kształcenia:	Opis treści kształcenia:	Odniesienie do efektów kształcenia modułu:
TK_01	I 1. Ogólne wiadomości o języku z perspektywy semiotyki logicznej. 2. Pojęcie znaku; związki o charakterze konwencjonalnym a związek przyczynowy; znaki słowne jako szczególna kategoria znaków. 3. Wyrażenia a wypowiedzi. 4. Role semiotyczne wypowiedzi. 5. Pojęcie i rodzaje ocen. 6. Pojęcie czynności konwencjonalnej; typy substratów czynności konwencjonalnej; rodzaje czynności konwencjonalnych; czynność konwencjonalna a wypowiedź performatywna. 7. Pojęcie metajęzyka.	PPiLP_W01 PPiLP_W02 PPiLP_W03
TK_02	II 1. Pojęcie nazwy. 2. Pojęcie kategorii syntaktycznej i jej rodzaje. 3. Rodzaje nazw. 4. Desygnat, zakres i treść nazwy. 5. Pojęcie zbioru, klasy i agregatu.	PPiLP_W01 PPiLP_W02 PPiLP_U01
TK_03	III 1. Stosunki między zakresami nazw. 2. Pojęcie klasy uniwersalnej. 3. Rodzaje stosunków między zakresami nazw. 4. Techniki określania tych relacji.	PPiLP_W01

TK_04	IV 1. Pojęcie definicji. 2. Definicja realna oraz definicja nominalna. 3. Rodzaje definicji ze względu na ich zadania oraz budowę. 4. Typy błędów w definiowaniu.	PPiLP_W01 PPiLP_W02 PPiLP_U01
TK_05	V 1. Funktory prawdziwościowe a spójniki międzyzdaniowe języka naturalnego. 2. Pojęcie funktora prawdziwościowego. 3. Rodzaje funktorów prawdziwościowych. 4. Definicje funktorów negacji, alternatywy nierozłącznej, alternatywy rozłącznej, dysjunkcji, równoważności i implikacji.	PPiLP_K02 PPiLP_U03 PPiLP_W01 PPiLP_W02 PPiLP_W03

TK_06	VI 1. Pojęcie systemu prawnego i jego elementu: normy postępowania. 2. Obowiązkiwanie normy. 3. Norma prawna i jej rodzaje. 4. Cechy systemu prawa: spójność, zupełność oraz zamkniętość/otwartość. 5. Normy niezgodne oraz luki w prawie. 6. Reguły kolizyjne.	PPiLP_W04
TK_07	VII 1. Formy tworzenia prawa. 2. Akty normatywne i ich rodzaje. 3. Budowa aktu normatywnego. 4. Pojęcie przepisu prawnego i jego typy.	PPiLP_W05 PPiLP_U05 PPiLP_U06
TK_08	VII 1. Typy aktów normatywnych: konstytucja, ustawa, akt wykonawczy. 2. Relacje hierarchiczne, kompetencyjne, treściowe, derogacyjne i funkcjonalne między aktami. 3. Akty powszechnie oraz wewnętrznie wiążące. 4. Charakterystyka tekstu aktu normatywnego.	PPiLP_W05
TK_09	IX 1. Reguły egzegezy aktu normatywnego: interpretacyjne, inferencyjne oraz kolizyjne. 2. Wykładnia językowa, funkcjonalna oraz systemowa. 3. Wnioskowania prawnicze typu „wynikanie normy z normy” oraz wnioski aksjologiczne.	PPiLP_W06 PPiLP_W07 PPiLP_K05
TK_10	X 1. Stosowanie prawa: pojęcie oraz jego etapy. 2. Sądowe oraz kierownicze stosowanie prawa. 3. Formy procesu. 4. Domniemania prawne. 5. Teorie oceny dowodów. 6. Klauzule generalne.	PPiLP_K06 PPiLP_U07 PPiLP_W07

TK_11	XI 1.Stosunek społeczny, tetyczny oraz prawny. 2.Struktura stosunku prawnego: podmioty, przedmiot i treść. 3. Stosunki prawne prawa prywatnego oraz prawa publicznego. 4. Podmioty stosunku prawnego: charakterystyka, rodzaje. 5. Zdolność prawna oraz zdolność do czynności prawnych.	PPiLP_K06 PPiLP_U03 PPiLP_W07
TK_12	XII 1. Pojęcie i typy sprawiedliwości. 2. Formuły sprawiedliwości. 3. Relacja prawa do moralności.	PPiLP_W07

Podręczniki podstawowe:

1. S. Wronkowska, *Podstawowe pojęcia prawa i prawoznawstwa*, Ars boni et aequi, wyd. III, Poznań 2005.
2. Z. Ziemiński, *Logika praktyczna*, wyd. po 1996 r.

Zalecana literatura- logika:

1. Ziemiński Z., *Logika praktyczna*, wydania po 1996 r. (podręcznik podstawowy).
2. Ajdukiewicz K., *Logika pragmatyczna*, Warszawa 1975.
3. Ajdukiewicz K., *Zagadnienie uzasadniania (w:) Język i poznanie*, tom II, Warszawa 1985.
4. Ajdukiewicz K., *Zarys logiki*, Warszawa 1960.
5. Batóg T., *Podstawy logiki*, Poznań 1999.
6. Borkowski L., *Elementy logiki formalnej*, Warszawa 1972.
7. Czepita S., *Reguły konstytutywne a zagadnienia prawoznawstwa*, Szczecin 1996.
8. Czeżowski T., *Filozofia na rozdrożu. (Analizy metodologiczne)*, Warszawa 1965.
9. Giedymin J., *Problemy, założenia, rozstrzygnięcia*, Poznań 1964.
10. Gizbert-Studnicki T., *Stwierdzenie jako akt mowy*, „*Studia Filozoficzne*” 1973, nr 3.
11. Kalinowski J., *Logika norm*, tłum T. Kwiatkowski, Lublin 1993.
12. Kamiński S., *Metoda i język. Studia z semiotyki i metodologii nauk*, „*Pisma wybrane*”, tom III, Lublin 1994.
13. Kmita J., *Wykłady z logiki i metodologii nauk*, Warszawa 1977.
14. Kotarbiński T., *Kurs logiki dla prawników*, Warszawa 1961.
15. Malewski A., *ABC porządnego myślenia*, Warszawa 1957.
16. Marciszewski W., *Podstawy logicznej teorii przekonań*, Warszawa 1972. Mortimer H., *Logika indukcji*, Warszawa 1982.
17. Lazari-Pawłowska I., *Model dedukcyjny w etyce (w:) Metaetyka*, pod red. I. Lazari-Pawłowskiej, Warszawa 1975.
18. Lewandowski A., *Ograniczenia aksjologiczne prawniczych wnioskowań instrumentalnych*, „*Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*” 1984, z. 2.
19. *Mała encyklopedia logiki*, pod red. W. Marciszewskiego, wyd. 2, Ossolineum 1988.

20. Nowak L., *Performatywy a język prawny i etyczny*, „Etyka”, t. 3, 1968.
21. Nordenstam T., *Model dedukcyjny (w:) Metaetyka*, pod red. I. Lazari-Pawłowskiej, Warszawa 1975.
22. Patryas W., *Elementy logiki dla prawników*, Poznań 2002.
23. Pawłowski T., *Tworzenie pojęć w naukach humanistycznych*, Warszawa 1986.
24. Wolter W., Lipczyńska M., *Elementy logiki. Wykład dla prawników*, wyd. II, Warszawa-Wrocław 1976.
25. Wróblewski J., *Logika prawnicza a teoria argumentacji Ch. Perelmana*, wstęp do: Ch. Perelman, *Logika prawnicza. Nowa retoryka*, Warszawa 1984.
26. Ziemiński Z., *Logiczne podstawy prawoznawstwa*, Warszawa 1966.

Prawoznawstwo:

1. A. Bator, W. Gromski, A. Kozak, S. Kaźmierczyk, Z. Pulka, *Wprowadzenie do nauk prawnych. Leksykon tematyczny*, Warszawa 2006.
2. T. Gizbert-Studnicki, *O nieważnych czynnościach prawnych w świetle koncepcji czynności konwencjonalnych*, „Państwo i Prawo” 1975, z. 4.
3. *Kompendium wiedzy o społeczeństwie, państwie i prawie*, pod red. S. Wronkowskiej i M. Zmierzak, wyd. IX, Warszawa 2005.
4. A. Korybski, L. Leszczyński, A. Pieniążek, *Wstęp do prawoznawstwa*, Lublin 2003.
5. A. Kość, *Podstawy filozofii prawa*, Lublin 2005.
6. J. Kowalski, W. Lamentowicz, P. Winczorek, *Teoria państwa i prawa*, Warszawa 1986.
7. W. Lang, *Prawo i moralność*, Warszawa 1989.
8. W. Lang, J. Wróblewski, S. Zawadzki, *Teoria państwa i prawa*, Warszawa 1979.
9. L. Morawski, *Wstęp do prawoznawstwa*, wyd. VIII, Toruń 2004.
10. J. Nowacki, Z. Tobor, *Wstęp do prawoznawstwa*, Warszawa, wyd. najnowsze.
11. L. Nowak, S. Wronkowska, M. Zieliński, Z. Ziemiński, *Czynności konwencjonalne w prawie*, „Studia Prawnicze” 1972, z. 33.
12. K. Opałek, J. Wróblewski, *Prawo. Metodologia. Filozofia. Teoria prawa*, Warszawa 1991.
13. K. Opałek, J. Wróblewski, *Zagadnienia teorii prawa*, Warszawa 1969.
14. *Polskie dyskusje o państwie prawa*, pod red. S. Wronkowskiej, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 1995.
15. G.L. Seidler, H. Groszyk, J. Malarczyk, A. Pieniążek, *Wstęp do nauki o państwie i prawie*, Lublin, wyd. najnowsze.
16. T. Stawecki, P. Winczorek, *Wstęp do prawoznawstwa*, Warszawa 1999.
17. R. Sarkowicz, J. Stelmach, *Teoria prawa*, Kraków 1996.
18. J. Stelmach, R. Sarkowicz, *Filozofia prawa XIX i XX wieku*, Kraków 1998.
19. P. Winczorek, *Wstęp do nauki o państwie*, Warszawa 1995.
20. K.A. Wojtaszczyk, *Kompendium wiedzy o państwie współczesnym*, wyd. 4, Liber, Warszawa 2000.
21. S. Wronkowska, *Podstawowe pojęcia prawa i prawoznawstwa*, wyd. III, Poznań 2005.
22. S. Wronkowska, Z. Ziemiński, *Zarys teorii prawa*, Poznań 1997.
23. M. Zieliński, *Wykładnia prawa. Zasady, reguły, wskazówki*, wyd. 3, Warszawa 2006.
24. Z. Ziemiński, *O pojmowaniu sprawiedliwości*, Lublin 1992.
25. Z. Ziemiński, *Problemy podstawowe prawoznawstwa*, Warszawa 1980.
26. Z. Ziemiński, *Sprawiedliwość społeczna jako pojęcie prawne*, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 1996.
27. Z. Ziemiński, *Teoria prawa*, wyd. czwarte, Warszawa-Poznań 1978.
28. M. Zirk-Sadowski, *Wprowadzenie do filozofii prawa*, „Zakamycze” 2000.

7. Informacja o tym, gdzie można zapoznać się z materiałami do zajęć, instrukcjami do laboratorium itp.:

Ewentualne informacje o charakterze i dostępności materiałów potrzebnych do zajęć przekazuje prowadzący zajęcia na początku roku akademickiego.

III. Informacje dodatkowe

1. Odniesienie efektów kształcenia i treści kształcenia do sposobów prowadzenia zajęć i metod oceniania:

Nazwa modułu (przedmiotu) kształcenia: <i>Podstawy prawoznawstwa i logiki prawniczej</i>			
Symbol efektu kształcenia dla modułu:	Symbol treści kształcenia realizowanych w trakcie zajęć:	Sposoby prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych efektów kształcenia:	Metody oceniania stopnia osiągnięcia założonego efektu kształcenia:
PPiLP_W01	TK_01-04	Wykład	Wykład: egzamin pisemny jako reguła (wyjątkowo: egzamin ustny)
PPiLP_W02	TK_05	j.w.	j.w.
PPiLP_W03	TK_09	j.w.	j.w.
PPiLP_W04	TK_06	j.w.	j.w.
PPiLP_W05	TK_07-08	j.w.	j.w.
PPiLP_W06	TK_09	j.w.	j.w.
PPiLP_W07	TK_10-12	j.w.	j.w.
PPiLP_U01	TK_01-04	j.w.	j.w.
PPiLP_U02	TK_05	j.w.	j.w.
PPiLP_U03	TK_05	j.w.	j.w.
PPiLP_U04	TK_09	j.w.	j.w.
PPiLP_U05	TK_06-07	j.w.	j.w.
PPiLP_U06	TK_07	j.w.	j.w.

PPiLP_U07	TK_09	j.w.	j.w.
PPiLP_K01	TK_01-04	j.w.	j.w.
PPiLP_K02	TK_05	j.w.	j.w.
PPiLP_K03	TK_09	j.w.	j.w.
PPiLP_K04	TK_06-10	j.w.	j.w.
PPiLP_K05	TK_09	j.w.	j.w.
PPiLP_K07	TK_11	J.w.	j.w.

Przykładowe – podstawowe – pytania-zadania egzaminacyjne są identyczne jak powyższe opisy poszczególnych treści kształcenia.

Nie wszystkie treści kształcenia muszą być zrealizowane na zajęciach – niektóre mogą być przez prowadzącego zalecone do samodzielnego opracowania przez studentów w ramach oczekiwanej od nich tzw. pracy własnej.

2. Obciążenie pracą studenta (punkty ECTS):

Nazwa modułu (przedmiotu) kształcenia: <i>Podstawy prawoznawstwa i logiki prawniczej (PPiLP)</i>	
Forma aktywności:	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności:
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem	30 godzin wykładu
Praca własna studenta (łącznie wszystkie formy)	30 godzin
Suma godzin	60
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla modułu (przedmiotu)	5

3. Sumaryczne wskaźniki ilościowe:

Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich:

5 punktów ECTS.

4. Kryteria oceniania:

Kryteria oceny:

- a) opanowanie elementarnego języka semiotycznego;
- b) posiadanie wiedzy dotyczącej poszczególnych kategorii logicznych;
- c) umiejętność odróżniania sfery języka semiotyki od języka powszechnego;
- d) poprawne zastosowanie poszczególnych typów wnioskowań;
- e) umiejętność wykazywania i nazywania błędów w poszczególnych operacjach logicznych;
- f) znajomość poszczególnych kategorii prawa;
- g) wiedza na temat aktów egzegezy prawniczej;
- h) znajomość struktury stosowania prawa.

Marzena Kordela